

מאור הזית

דברי תורה משלח מערכת מכון עלה זית

שנה ב: גליון מג | שבת קודש פרשת ואתחנן - נחמו | י"א אב ה'תשפ"ו

מאור הנחמה

מקדש ה' כוננו ידיך

נחמו נחמו עמי יאמר אלקיכם וגו' קול אומר קרא ואמר מה אקרא וגו' יבש חציר

נבל ציץ ודבר אלקינו יקום לעולם (ישעיה מ, א-ח).

רש"י מפרש, שישעיה הנביא מספר ששמע קול שאמר לו "קרא", והוא ענה לעומתו ושאל "מה אקרא", והקול השיבו, כך תקרא, "כל הבשר חציר וכל חסדו כציץ השדה וגו' יבש חציר נבל ציץ ודבר אלקינו יקום לעולם".

והדבר צריך ביאור, מפני מה המתין הקול מלומר לו את תוכן הקריאה, עד ששאל לו מה לקרוא, ולמה לא נאמר לו מיד בתחילה שיקרא כך וכך.

החתם סופר (תורת משה הפטרת ואתחנן) מפרש את הפסוקים באופן אחר, כי הנה ענין הנחמה שייך דוקא בדבר שנאבד ואינו עתיד לחזור עוד, וצריך להתנחם ולהשלים עם חסרונו, וכמו שמקבלין תנחומין על המת, אבל בדבר שחסרונו הוא רק לעת עתה, והוא עתיד לחזור, אין שייך בו ענין הנחמה, כי אדרבה, אין רוצים לקבל נחמה על החסרון, אלא מקוים ומייחלים להשלמתו, ואין מקבלין תנחומין על החי.

ולפי זה צריך להבין כיצד שייך לקבל תנחומין על חורבן עיר הקודש

החתם סופר

והמקדש, הרי מובטחים אנו שהקב"ה ישוב לירושלים ברחמים ויבנה בה את ביתו, וחז"ל (תענית כ, א) דרשו את הפסוק (איכה א, א) "היתה כאלמנה", כאלמנה ולא אלמנה ממש, אלא כאשה שהלך בעלה למדינת הים ודעתו לחזור עליה, ובדבר שעתיד לחזור הלא אין יכולים להתנחם.

אמנם ביאור הענין הוא, שבאמת בית המקדש שנחרב אינו עתיד לחזור ולהיבנות, לפי שבית המקדש דלעתיד שיבנה במהרה בימינו הוא מציאות חדשה שלא היתה בעולם כלל, כי הבית שנחרב היה מעשה ידי אדם, אבל הבית השלישי יהיה מעשה ידי הקב"ה וירד מן השמים [מקדש העתיד שאנו מצפין בנוי ומשוכלל הוא יגלה ויבא משמים, שנאמר (שמות טו, יז) מקדש ה' כוננו ידיך" (רש"י סוכה מא, א ד"ה אי נמי)], ונמצא שאין לו דמיון כלל עם הבית שנחרב, ולכן שייך לקבל תנחומין על בית המקדש שנחרב, לפי שבית מקדש כזה אינו עתיד לחזור ולהיבנות.

וזוהו ביאור הפסוקים, "קול אומר קרא", כלומר שהקול ציוה על ישעיה לקרוא ולפרסם את מאמר הקב"ה "נחמו נחמו עמי", ועל זה הקשה ישעיה, "מה אקרא", וכי אפשר לקבל תנחומין על בית המקדש שנחרב, הלא הוא עתיד לחזור

ולהיבנות, ואין מקבלין תנחומין על החיים. והשיבו הקול, המשך בעמוד 2

מאור זכרון ירושלים

ציון היא דורש אין לה

בצאתנו מג' שבועות של אבילות לקראת

ז' שבתות של נחמה, יש בנותן טעם להביא קטע מדברי הגריעב"ץ בסידורו, שהרחיב את הדיבור בענין עשיית זכר לחורבן, ובתוך הדברים מדגיש שאף שכבר עבר וחלף תשעה באב, אין ראוי לנו להסיר את חורבן המקדש וירושלים מלבנו. וז"ל בתוך דבריו:

"וכאן מקום שראוי להרחיב בו הדיבור. אלמלא לא היה אלא עוון זה בידינו, שאין מתאבלין על ירושלים כראוי, די להאריך גלותנו. והיא בעיני הסיבה קרובה היותר גלויה עצומה וחזקה לכל השמדות המופלגות הגדולות הנוראות המבהילות הרעיונים אשר מצאונו בגלות בכל מקומות פזורנו, על צווארנו נרדפנו, לא הונח לנו להרגיע בגוים, עם שפלותנו ענינו ומרודנו. לפי שיצא האבל הלז מליבנו, בהיותנו שוקטים בארץ לא לנו, שכחנו את ירושלים ולא עלתה על לבבנו, על כן כמת מלב נשכחנו, מדור לדור נוסף יגון על יגוננו ומכאובנו. וכל אוהב אמת יודה לדברינו. וכאשר יוכיח הנסיון ביחוד ביום ט' באב המר, מי ומי המתאבל ונאנח על חורבן הבית ושממות ארצנו כראוי ממעמקי הלב? כמה דמעות נשפכות על זאת? ואין צריך לומר בשאר ימי השנה, אין זוכר ואין פוקד ואין דובר דבר ממנה, אפילו במחשבה לא בא זכרונה, כאילו מקרה הוא היה לנו. על כן שבנו לחטאת אבותינו ללמוד דרכי העכו"ם, שממנה נמשכו כל הרעות בכלל".

הקב"ה יזכנו להיות מן המתאבלים על ירושלים כראוי, ולהיות מן הזוכים ורואים בשמחתה במהרה בימינו.

הגאון רבי יעקב ישראל עמדין זצ"ל, היעב"ץ (1698-1776)

נולד באלטונה שבגרמניה בשנת תנ"ח לאביו הגאון רבי צבי אשכנזי, בעל שו"ת "חכם צבי". בשנת תפ"ח נתמנה לכהן כרב העיר עמדין שבגרמניה, אשר על שמה נקרא, וכעבור ארבע שנים פרש מן הרבנות והתיישב בעיר מולדתו אלטונה, שם שלח ידו במסחר, ועיקר עסקו היה בלימוד התורה וכתבי חבורי הרבים. לחם בעוז כנגד כת ש"ץ וגורורוניה, ולבש מעטה קנאה כנגד כל מה שנחשד אצלו בשבתאות. נודע כגדול מאד בנגלה ובנסתר, וחיבר ספרים רבים בהרבה ממקצועות התורה, בהם: "מור וקציעה" על טור וש"ע או"ח, שו"ת "שאלת יעב"ץ", "לחם שמים" על משניות, "ציצים ופרחים" בעניני קבלה, ועוד ספרים. כמו כן, בתלמוד בבלי מהדורת וילנא נדפסו הגהותיו וחיידושו על הש"ס. חיבר גם סידור, הנקרא "עמודי שמים" ובו דינים ומנהגים שונים. כתב גם כמה ספרי פולמוס, בענינים שעסק בהם במלחמותיו. נפטר באלטונה בשנת תקל"ו ונטמן שם.

בס"ד יוצא מתחת ידינו גליון חודשי בשם מורשת יעקב ובו ליקוטים מכל ספריו.

מאור סיני Enduring Voice

וְאֵת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה דִּבֶּר ה' אֶל כָּל קְהִלָּתְכֶם בְּהָר מִתְּוֹךְ הָאֵשׁ הָעֲנָן וְהָעֶרְפֶּל קוֹל גָּדוֹל וְלֹא יָסַף וַיִּכְתְּבֵם עַל שְׁנֵי לַחֹת אֲבָנִים וַיִּתֵּנָם אֵלַי: (דברים ה, יט)

Many *mitzvos* were given to *Klal Yisrael* as a *zecher* — a remembrance — to *Yetzias Mitzrayim*: *tefillin*, *mezuzah*, *korban Pesach*, and *matzah*, to name a few. Why were *Bnei Yisrael* not commanded to perform even a single *mitzvah* as a remembrance to *Ma'amad Har Sinai*, the giving of the Torah itself? Belief in *Yetzias Mitzrayim* is fundamental to our *emunah*; but so is *Matan Torah*, perhaps even more.

Rav Aharon Kotler *zt"l* (*Mishnas Rabi Aharon*, vol. 1, p. 34) asks this question and remarks that the answer lies in this week's *parshah*.

After repeating the *Aseres HaDibros*, Moshe Rabbeinu said to *Bnei Yisrael* (*Devarim* 5:19):

"These words Hashem spoke to your entire assembly at the mountain, from the midst of the fire, the cloud, and the thick darkness; in a great Voice, that is unceasing (*v'lo yasaf*) and He inscribed them on two tablets of stone and gave them to me."

Rashi, citing *Targum Onkelos*, explains "*Kol gadol v'lo yasaf*" to mean that the Voice did not stop — for Hashem's Voice is powerful and endures forever.

Rav Shneur Kotler with Rav Elya Svei

Rashi's implication is that the *ma'amad* of *Matan Torah* — including the thunder, the fire and all the revelations — was not a one-time event. It continues to this day. The Voice of Hashem that proclaimed *Anochi Hashem Elokecha*, the other *Dibros* and the entire Torah never fell silent.

The *Ribbono shel Olam* implanted that "great voice" of *Matan Torah* within the Torah itself. When a person immerses himself in Torah he merits to hear that voice and to attain the level of recognition of Hashem that *Klal Yisrael* reached at *Har Sinai*.

For this reason, no *mitzvah* is needed to commemorate *Matan Torah*.

Yetzias Mitzrayim occurred once; deeds are needed to preserve its memory. But the giving of the Torah is not a thing of the past. It occurs in the present, in every generation. Our possession of the Torah is not merely due to the fact that Hashem gave it to

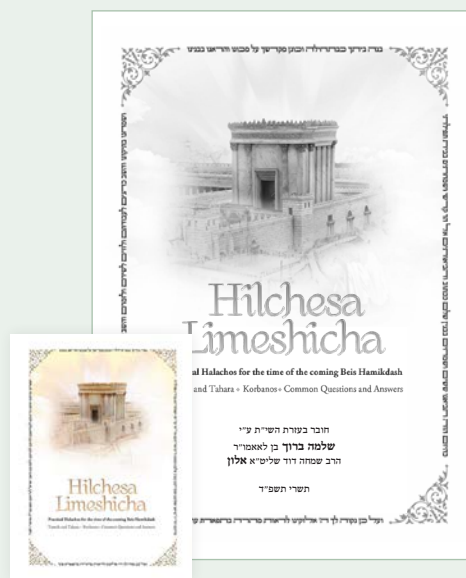
us back then; rather, He constantly gives it to us. There is, therefore, no need for reminders.

Similarly, the *berachos* in which we praise Hashem for giving us the Torah — *Nosein HaTorah*, *Hamelamed Torah l'amo Yisrael* — are phrased in the present tense. Currently, at every moment, Hashem is giving His people the Torah once more.

(*Ruach Eliyahu. Shmuessen of Harav Elya Svei zt"l. Machon Aleh Zayis*)

פיו, כדכתיב (תהלים לג, ו) "בדבר ה' שמים נעשו", ומעשה ידיו של הקב"ה הוא יקום לעולם, אבל מציאות זו של בית המקדש שהוא מעשה ידי אדם, אינה עתידה לחזור, ועל כך אומר לנו הקב"ה, "נחמו נחמו עמי".

המשך מעמוד 1 "יבש חציר ובל ציץ", כי אכן בית המקדש שהוא מעשה ידי אדם יבש ונבל לנצח ואינו עתיד לשוב עוד, אבל "דבר אלקינו יקום לעולם", שהבית שיבנה לעתיד ויתקיים לעולם הוא דבר אלקינו, כלומר מעשה ידיו של הקב"ה בעצמו, שהרי כל עשייתו של הקב"ה הוא במאמר

AVAILABLE AT ALEHZAYIS.COM